

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 11880/2023
25.10.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Немања Јанићијевић, адвокат из ..., против ББ из ..., чији је пуномоћник Милутин Батављевић, адвокат из ..., ради измене одлуке о вршењу родитељског права, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 334/20 од 11.09.2020. године, у седници одржаној 25.10.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 334/20 од 11.09.2020. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Основног суда у Крагујевцу П2 628/18 од 29.05.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и уређен родитељски однос тако што се малолетна деца странака, ћерка ВВ рођена ...2010. године и ћерка ГГ, рођена ...2011. године поверавају тужилји на самостално вршење родитељског права. Ставом другим изреке, лични контакт мал. ВВ и мал. ГГ са оцем ББ уређен је тако што је обавезана тужиља да омогући мал. ВВ и мал. ГГ контакт са оцем ББ и то телефонским путем два пута недељно у времену од 18,00 до 19,00 часова и у просторијама Центра за социјални рад „Солидарност“ у Крагујевцу, једном седмично у трајању од 2 часа, на тај начин што ће тужиља доводити децу у просторије Центра за социјални рад и враћати их након обављеног контакта. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужиља тражила да се лични контакт мал. ВВ са туженим одвија по моделу ближе описаном као у овом ставу изреке. Ставом четвртим изреке, одлуком у ставу првом и другом изреке пресуде, мења се пресуда Основног суда у Крагујевцу П2 258/16 од 26.10.2017. године у ставу првом и другом изреке. Ставом петим изреке, утврђено је да је тужба тужиље у делу тужбеног захтева у коме је тражено делимично лишење родитељског права туженог у односу на чување, васпитање, заступање, давање сагласности за промену пребивалишта и давање сагласности за одлазак малолетне деце у иностранство повучена. Ставом шестим изреке, обавезан је тужени да тужилји на име трошкова парничног поступка исплати 273.550,00 динара са законском затезном

каматом од извршности пресуде до исплате, док је за преосталих 78.950,00 динара захтев тужиоца за накнаду трошкова одбијен.

Допунском пресудом Основног суда у Крагујевцу П2 628/18 од 16.12.2022. године, исправљеном решењем истог суда П2 628/18 од 01.02.2023. године, обавезан је тужени да на име доприноса издржавању мал. ВВ, плаћа 8.000,00 динара и мал. ГГ, плаћа 8.000,00 динара, укупно 16.000,00 динара од пресуђења па убудуће, док се ово право не измени или укине, уплатом путем поштанске упутнице на адресу тужиље.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужиља је поднела одговор на ревизију.

Испитујући правилност побијане одлуке у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11, 49/2013-УС, 74/2013-УС, 55/14 87/18 и 18/20), Врховни суд је утврдио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља и тужени су у току трајања брачне заједнице добили двоје заједничке деце, ћерку ВВ, рођену ...2010. године и ГГ, рођену ...2011. године. Пресудом Основног суда у Смедереву П2 800/2012 од 28.03.2013. године разведен је брак странака и одлучено да ће мајка самостално вршити родитељско право, отац обавезан да доприноси издржавању деце и уређен је начин остваривања личног контакта оца са малолетном децом. Пресудом Основног суда у Крагујевцу П2 258/16 од 26.10.2017. године, измењена је пресуда Основног суда у Смедереву П2 800/2012 од 28.03.2013. године и одлучено да ће отац самостално вршити родитељско право над мал.децом и уређен начин остваривања личних односа мајке са малолетном децом. Малолетна деца су боравила код оца до 25.05.2018. године, када их је мајка преузела ради контакта према пресуди којом је уређен начин виђења, али када је хтела да их врати код оца деца су изразила жељу да остану са мајком од када непрекидно живе са њом. Малолетна деца су адаптирана на услове у мајчиној породици, уклопила су се у групу својих вршњака, имају другарице које посећују, добри су ђаци и живе у прихватљивим условима. Према стручном мишљењу Центра за социјални рад у Крагујевцу односи између парничних странака су дубоко нарушени и оптерећени како актуелним дешавањима, тако и негативним искуствима из прошлости, комуникација је потпуно непродуктивна, и по мишљењу Института за ментално здравље у Београду код тужиље нису регистровани индикатори нити симптоми процесне психозе, нити актуелно компромитованог теста реалности, те да не постоје убедљиви индикатори у прилог немогућности да она сама обавља родитељске обавезе. Теренском посетом органа старатељства процењено је да су у домаћинству мајке адекватно задовољене основне потребе деце и да је осигурана њихова безбедност, али да је код деце уочено постојање синдрома отуђења, односно удаљавања од једног родитеља под утицајем другог родитеља, што се негативно одражава на раст и развој деце. Према синтетизованом налазу Центра за социјални рад „Солидарност“ у Крагујевцу са извештајем Центра у Смедереву, тужени је процењен као родитељ који

поседује капацитете да задовољи основне развојне потребе деце, да је на адекватан начин организовао бригу о њима током боравка у његовом домаћинству, да је био одговоран и ангажован родитељ, емотивно везан за децу и мотивисан да и даље самостално врши родитељско право, а да тужена је процењена као отуђујући родитељ, чиме је код деце изазван неаутентичан отпор, па је мишљење овог стручног тима да се нису стекли услови за измену судске одлуке о повери малолетне деце. Према налазу и мишљењу судског вештака психолога, неспорни су лични капацитети, особине, способности и мотивација мајке да се адекватно стара о потребама и развоју мал.деце која редовно похађају основну школу у близини куће у којој живе са мајком и дедом и које све наставне садржаје испуњавају у предвиђеном обиму, а мал. ГГ је посебно похваљена као добар ђак. Мал.деца су веома заинтересована за рад и учење, редовно завршавају школске обавезе и изградиле су позитивне социјалне контакте са другарицама из школе и комшилуком. Мал. ВВ је током последњег сусрета приметно напредовала у вербалној комуникацији, њен говор сада остварује социјалну функцију и редовно иде на дефектолошко-логопедске третмане. Девојчице су адекватно уклопљене у социјалну средину у којој живе, друже се, играју и посећују са девојчицама сличног узраста, а породица у којој девојчице сада живе посвећена је вери и негује традиционалне хришћанске вредности, а заједнички одласци на богослужење и укључивање деце у црквене и верске активности доприносе учвршћивању вредности које се у породици негују, па овакав стил живота породице не угрожава развојне потребе деце и не ремети њихов правилан психофизички развој. Мишљење је да децу треба поверити на бригу и старање мајци. Специфичност отпора према оцу онемогућава принудно извршење било каквог решења о вршењу родитељског права од оца, а свако недобровољно виђање мал.деце са оцем изазваће код обе девојчице јаке негативне емотивне реакције и продубити отпор према оцу. Само правилан однос мајке и њено разумевање и потребе деце да остваре контакт са оцем може дугорочно допринети стварном успостављању и развијању оваквог односа, те је неопходно да мајка изгради позитиван став и подржава контакте, упућивањем мал.деце најпре започињањем редовних телефонских разговора, а касније и личних контаката са оцем. Мајка брине о најбољем интересу деце која у малој средини нормално живе и друже се са вршњацима.

Врховни суд налази да је на тако утврђено чињенично стање, побијаном одлуком правилно примењено материјално право када је усвојен тужбени захтев тужиле за измену претходне судске одлуке о поверавању малолетне деце и одлучено о начину одржавања личних односа туженог са мал.децом.

Према члану 3. став 1. Конвенције о правима детета (Закон о ратификацији конвенције Уједињених нација о правима детета „Службени лист СФРЈ“ - Међународни уговори број 15/90 и „Службени лист СРЈ“ – Међународни уговори број 4/96 и 2/97) у свим активностима које се тичу деце, без обзира на то да ли их предузимају јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела, најбољи интереси детета биће од првенственог значаја. Државе чланице се обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и преузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере (став 2.). Ова обавеза преузета је чланом 6. став 1. Породичног закона којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета.

Родитељско право је изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета (члан 67. Породичног закона). У спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета и одлука суда мора бити заснована на оцени најбољег интереса детета који је правни стандард који се процењује на основу низа објективних и субјективних околности у конкретном случају. Правноснажна судска одлука о вршењу родитељског права може се изменити ако су се у међувремену промениле околности на којима је заснована претходна одлука и ако је то у најбољем интересу детета у смислу чланова 6. и 266. став 1. Породичног закона. Суд одлучујући о таквом захтеву је дужан да цени да ли је дошло до нових околности због којих је неопходно променити одлуку о вршењу родитељског права, при томе ценећи најбољи интерес детета. Најбољи интерес детета је правни стандард који се цени према околностима сваког конкретног случаја, а заштита интереса детета је одлучујућа околност која се цени приликом доношења одлуке о вршењу родитељског права, односно промене одлуке о вршењу родитељског права. Пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права суд је дужан да затражи налаз и стучно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима (члан 270. ПЗ).

Мал.деца од 2018. године живе са мајком која поседује адекватне родитељске капацитете, добро су адаптиране на средину у којој живе и у којој су адекватно задовољене њихове основне потребе, постигле су одређени степен зрелости, напредовале у социјалном статусу, а мал. ВВ и у здравственом статусу. Жеља је деце да живе са мајком, а измештање из породице у којој бораве довело би до њихове трауматизације.

По оцени ревизијског суда, правилно су нижестепени судови приликом одлучивања о измени одлуке о вршењу родитељског права ценили налаз и мишљење судског вештака психолога али и мишљење органа старатељства у погледу квалитета живота деце у породици мајке, и у склопу свих околности конкретног случаја правилно утврдили најбољи интерес малолетне деце да буду поверена мајци на самостално вршење родитељског права, уз реуспостављање личних односа са оцем, имајући у виду специфичност отпора мал.деце према оцу, а све уз саветодавни рад органа старатељства са мајком ради елиминације особина као отуђујућег родитеља. Имајући у виду протек времена од када деца живе са мајком, као и последице измештања мал.деце из те средине на њихово здравствено стање и нови стрес, о чему се изјашњавао вештак психолог, али и адекватан начин бриге о деци од стране мајке и њихов напредак, несоновано се ревизијом туженог указује да се нису стекли услови за измену одлуке о вршењу родитељског права. Следом наведеног, правилна је и одлука о начину одржавања личних односа мал.деце са туженим донета правилном применом члана 61. у вези члана 266. став 1. Породичног закона, имајући у виду све околности конкретног случаја. Код наведеног неосновано се ревизијским наводима туженог оспорава правилна примена материјалног права.

Осталим ревизијским наводима се посредно или непосредно оспорава чињенично стање које по мишљењу ревидента није правилно или потпуно утврђено у спроведеном поступку. Ови наводи нису основани и не доводе у сумњу правилност побијане пресуде у погледу одлуке о вршењу родитељског права и материјалног права

садржаног у одредбама Породичног закона које су нижестепени судови правилно применили.

Из напред наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Применом члана 165. става 1. у вези члана 154. став 1. ЗПП, Врховни суд је одбио захтев тужиље за накнаду трошкова одговора на ревизију јер то нису трошкови потребни за вођење ове парнице.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**